

77

SDĚLENÍ

federálního ministerstva zahraničních věcí

Federální ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 21. prosince 1979 byla v Paříži přijata na 20. zasedání Generální konference Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu Úmluva o uznávání studií a diplomů týkajících se vysokého školství ve státech evropského regionu.

Listina o přístupu Československé socialistické republiky k této Úmluvě byla uložena u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu, depozitáře Úmluvy, dne 26. dubna 1988.

Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 18 dnem 19. února 1982. Pro Československou socialistickou republiku vstoupila Úmluva v platnost dnem 6. června 1988.

Český překlad Úmluvy se vyhlašuje současně.

Úmluva

o uznávání studií a diplomů týkajících se vysokého školství ve státech evropského regionu

Preambule

Státy patřící do evropského regionu, jež jsou stranami této Úmluvy,

připomínajíce, že jak již několikrát konstatovala generální konference UNESCO ve svých rezolucích týkajících se evropské spolupráce, „rozvoj spolupráce mezi národy v oblasti školství, vědy, kultury a informací v souladu se závěry Statutu UNESCO hraje základní úlohu v mírové práci a v mezinárodním porozumění“,

vědomy si úzkých styků mezi svými kulturami i přes rozdílnost jazyků a odlišné ekonomické a sociální zřízení a vedeny přáním posilovat svoji spolupráci v oblasti školství a výchovy v zájmu blahobytu a trvalé prosperity svých národů,

připomínajíce, že státy, které se sešly v Helsinkách, vyjádřily v Závěrečném aktu konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě z 1. srpna 1975 svůj úmysl „zlepšovat ve vzájemně přijatelných podmínkách přístup studentů, vyučujících a vědců účastnických států do školských zařízení, do kulturních a vědeckých institucí především prostřednictvím vzájemného uznávání univerzitních hodností a diplomů, a to v případě nutnosti dohodami mezi vládami anebo cestou přímých ujednání mezi univerzitami a dalšími vysokými školami a výzkumnými institucemi“ a „usnadňováním přesnějšího hodnocení problémů týkajících se srovnávání a rovnocennosti vysokoškolských hodností a diplomů“,

připomínajíce, že většina smluvních států již uzavřela za účelem podpory realizace těchto cílů mezi sebou dohody bilaterální nebo subregionální, týkající se zejména rovnocennosti nebo uznávání diplomů;

avšak vedeny přáním při pokračování a zintenzívnění svých úsilí na bilaterální a subregionální úrovni rozšiřovat svou spolupráci v této oblasti na celý evropský region,

přesvědčeny, že velká rozdílnost vysokoškolských systémů existujících v evropském regionu je výjimečným kulturním bohatstvím, jež je nutné chránit, a vedeny přáním umožnit všemu svému obyvatelstvu plně využívat tohoto kulturního bohatství tím, že usnadní obyvatelům každého smluvního státu přístup ke zdrojům školství v druhých smluvních státech a že především jim umožní pokračování jejich výchovy na vysokých školách těchto druhých států,

jsouce názoru, že k povolení přístupu k dalším etapám studia je vhodné použít koncepce uznávání studií, které v perspektivě mobility jak sociální, tak i mezinárodní, umožní zhodnotit dosaženou úroveň vzdělání s přihlédnutím ke znalostem stvrzeným udělenými diplomy, jakož i k veškerým dalším příslušným kvalitám každého, pokud budou uznány příslušnými úřady za přijatelné,

jsouce názoru, že uznání vykonaných studií a vydávaných diplomů všemi smluvními státy, ať již diplomy byly vydány v kterémkoliv z nich, má za cíl zintenzívnit mezinárodní pohyb osob a výměnu myšlenek, vědomostí a vědeckotechnických zkušeností, a že je žádoucí přijímat zahraniční studenty na vysoké školy, přičemž se rozumí, že uznávání jejich studií nebo diplomů jim nemůže poskytovat vyšší práva, nežli studentům těchto států,

konstatujícíce, že toto uznávání je jednou z podmínek nutných k tomu, aby:

1. se umožnilo co nejlepší využívání prostředků výchovy a vzdělání na svých územích,
2. se zajistila větší mobilita vyučujících, studentů, vědců a odborníků,

3. se čelilo potížím, s nimiž se setkávají při svém návratu do země původu osoby, které získaly výchovu nebo vzdělání v zahraničí,

vedeny přáním zajistit co možná nejširší uznávání studií a diplomů s přihlédnutím k principům týkajícím se rozvoje stálého vzdělávání, demokratizace školství, přijetí a uplatňování politiky vzdělání přizpůsobeného strukturálním změnám, změnám ekonomickým a technickým, sociálním změnám a kulturnímu kontextu každé země,

rozhodnuté věnovat a organizovat svou budoucí spolupráci v těchto oblastech cestou úmluvy, jež bude tvořit výchozí bod soustředěné dynamické činnosti prováděné především národními, bilaterálními, subregionálními a multilaterálními mechanismy již existujícími anebo jejichž vytvoření je nutné,

připomínající, že konečný cíl, který si vytkla Všeobecná konference OSN pro školství, vědu a kulturu, spočívá ve „vypracování mezinárodní úmluvy o uznávání a platnosti titulů, hodností a diplomů udělených vysokými školami a výzkumnými zařízeními ve všech zemích“,

se dohodly na následujícím:

I. DEFINICE

Článek 1

1. Pro účel této Úmluvy se „uznáváním“ vysokoškolského vysvědčení, diplomu, hodností získaných v zahraničí rozumí jejich přijetí příslušnými úřady jednoho smluvního státu jako platného potvrzení a udělení jeho nositeli práv, které mají osoby prokazující se národním diplomem, vysvědčením nebo hodností, se kterými mohou být srovnány dokumenty získané v zahraničí.

V tomto ohledu má uznávání následující význam:

- a) Uznání diplomu, vysvědčení nebo hodnosti za účelem zahájení nebo pokračování studia na vysoké škole umožní, aby doklad příslušného zájemce byl vzat do úvahy s cílem jeho přijetí na vysokou školu a výzkumných zařízení každého smluvního státu, jako kdyby byl majitelem srovnatelného diplomu, vysvědčení nebo hodnosti získaných v příslušném smluvním státě. Toto uznání nemá za cíl osvobodit držitele zahraničního diplomu, vysvědčení nebo hodnosti od nutnosti vyhovět podmínkám (jiným, než jsou podmínky týkající se držitelství diplomu), jež by mohly být požadovány pro přijetí na příslušnou vysokou školu nebo do výzkumného zařízení přijímajícího státu.
- b) Uznání zahraničního diplomu, vysvědčení nebo hodnosti pro výkon zaměstnání představuje uznání profesionální přípravy požadované pro výkon práce, o kterou jde, aniž by to bylo na újmu

platným právním a odborným předpisům a procedurám v příslušných smluvních státech. Toto uznání nemá za cíl osvobodit držitele zahraničního diplomu, vysvědčení nebo hodnosti od nutnosti vyhovět dalším podmínkám, jež mohou být předepsány příslušnými vládními nebo odbornými úřady k výkonu profesionální činnosti, o níž jde.

- c) Nicméně, uznání diplomu, vysvědčení nebo hodnosti by nemělo v druhém smluvním státě poskytovat držiteli širší práva nežli jsou ta, jichž by požíval v té zemi, kde mu byl vydán diplom, vysvědčení nebo hodnost.

2. Za účelem této Úmluvy se „dílčím studiem“ rozumí období studia nebo výchovy, které, aniž by představovalo ukončení studia, může znamenat významný přínos ve věci získávání vědomostí nebo dovedností.

II. CÍLE

Článek 2

1. Smluvní státy hodlají svou společnou činností přispívat jak k podporování aktivní spolupráce všech národů evropského regionu za účelem mírové práce a mezinárodního porozumění, tak i k tomu, aby spolupráce byla účinnější s ostatními členskými státy UNESCO, pokud jde o lepší využívání jejich školského, technologického a vědeckého potenciálu.

2. Smluvní státy slavnostně potvrzují své pevné rozhodnutí úzce spolupracovat v rámci svých zákonů a předpisů a jejich ústavních struktur, jakož i v rámci platných mezivládních dohod s cílem:

- a) umožnit v zájmu všech smluvních států co nejlépe a v plné šíři využívat v souladu se všeobecnou politikou školství a správních postupů svých zdrojů, které jsou k dispozici v oblasti výchovy a výzkumu, a to s cílem:
  - i) co nejširšího přístupu studentů a vědců pocházejících z jakéhokoliv smluvního státu na své vysoké školy;
  - ii) uznávat studia a diplomy těchto osob;
  - iii) zkoumat možnosti vypracovat a přijmout podobnou terminologii hodnotící kritéria, jež by usnadnila aplikaci systému schopného zajistit srovnatelnost zápočtových jednotek, studijních předmětů a diplomů;
  - iv) přijmout dynamickou koncepci za účelem jejího zavedení do následných studijních etap, která by přihlížela ke znalostem stvrzeným obdržným diplomem, jakož i k jakémkoliv další vhodné individuální kompetenci, pakliže bude uznána příslušnými úřady za přijatelnou;
  - v) přijmout za účelem zhodnocení dílčího studia pružná kritéria založená na úrovni dosaženého vzdělání a na obsahu studovaných programů s přihlédnutím k mezioborovému charakteru znalostí na vysokoškolské úrovni;

- vi) zdokonalovat systém výměny informací týkajících se uznávání studií a diplomů;
- b) provádět ve smluvních státech trvalé vylepšování učebních vztahů, jakož i metod plánování a podporování vysokého školství s přihlédnutím k požadavkům ekonomického, sociálního a kulturního rozvoje, k politice každé země a rovněž k cílům, jež jsou uvedeny v doporučeních formulovaných příslušnými orgány OSN pro školství, vědu a kulturu, pokud jde o trvalé zlepšování kvality výuky, rozvoje a stálé výuky a demokratizace školství, jakož i o cíle rozvoje lidské osobnosti a pochopení, tolerance a přátelství mezi národy a vůbec o všechny cíle týkající se lidských práv, které jsou na úseku školství stanoveny Všeobecnou deklarací lidských práv, Mezinárodními pakty týkajícími se lidských práv přijatými OSN a Umluvou OSN pro školství, vědu a kulturu týkající se boje proti diskriminaci v oblasti školství;
- c) podporovat regionální a světovou spolupráci s cílem řešit „problémy srovnávání a rovnocennosti mezi vysokoškolskými hodnotami a diplomy“ a s cílem uznávat studia na vysokých školách a kvalifikace.

3. Smluvní státy se dohodly přijmout veškerá opatření na úrovni národní, bilaterální, multilaterální a především prostřednictvím bilaterálních, subregionálních, regionálních a dalších dohod, jakož i cestou ujednání mezi univerzitami a dalšími vysokoškolskými zařízeními i cestou ujednání s příslušnými národními a mezinárodními organizacemi a orgány, aby příslušné úřady mohly postupně dosáhnout cílů stanovených v tomto článku.

III. ZÁVAZKY A OKAMŽITÉ UPLATŇOVÁNÍ

Článek 3

1. Smluvní státy kromě povinností příslušejících vládám se dohodly na přijetí veškerých opatření s cílem podporovat příslušné zainteresované úřady, aby v souladu s definicí uznání uvedenou v článku 1, odstavci 1, uznávaly diplomy o ukončení středoškolského studia a ostatní doklady opravňující ke studiu na vysokých školách, vydávané v ostatních smluvních státech s cílem umožnit držitelům těchto diplomů a dokladů realizovat studia na vysokých školách nacházejících se na území těchto smluvních států.

2. Avšak přijetí ke studiu na vysoké škole, aniž by to bylo na újmu ustanovení článku 1, odstavce 1 (a), může být podmíněno dostatkem kapacit pro přijetí, jakož i podmínkami týkajícími se požadovaných jazykových znalostí za účelem úspěšného průběhu zvoleného studia.

Článek 4

1. Smluvní státy kromě povinností příslušejících vládám se dohodly přijmout veškerá opatření, aby podporovaly příslušné zainteresované úřady s cílem:

- uznávat, podle definice o uznávání v článku 1, odstavec 1, vysvědčení, diplomy a tituly tak, aby držitelé těchto titulů mohli pokračovat ve studiu, získat vzdělání nebo provádět výzkum na svých vysokých školách;
- stanovit, pokud je to možné, způsoby, podle kterých by mohlo být, za účelem pokračování ve studiu, uznáno dílčí studium uskutečněné na vysokých školách v jiných smluvních státech.

2. Ustanovení odstavce 2 článku 3 se používají v případech stanovených tímto článkem.

Článek 5

Smluvní státy, kromě svých povinností, které mají vlády, se dohodly, že přijmou všechna opatření na podporu příslušných úřadů, aby se zefektivnilo uznávání vysokoškolských diplomů, vysvědčení nebo hodnot, které udílejí úřady jiných smluvních států za účelem výkonu zaměstnání ve smyslu článku 1, odstavec 1 (b).

Článek 6

V případě, kdy ke studiu na vysoké škole nacházející se na území jednoho ze smluvních států nespadá do kompetence tohoto státu, předá text Úmluvy příslušným zařízením a udělá vše, co je v jeho silách, aby tato zařízení přijala zásady uvedené v částech II a III Úmluvy.

Článek 7

1. Vzhledem k tomu, že uznávání se týká ukončeného studia a diplomů, vysvědčení nebo hodnot získaných v institucích schválených příslušnými úřady země, ve které byl udělen diplom, vysvědčení nebo hodnota, může výhod článku 3, 4 a 5 využívat každý, kdo ukončí toto studium nebo získal tyto diplomy, vysvědčení nebo hodnoty, ať jsou její národnost, politický nebo právní statut jakékoliv.

2. Každý příslušník smluvního státu, který získal na území nesmluvního státu jeden nebo více diplomů, vysvědčení nebo hodnot podobných těm, které jsou definovány v člancích 3, 4 a 5, se může dovolávat těch z těchto ustanovení, která se dají použít, za podmínky, že tyto diplomy, vysvědčení nebo hodnoty byly uznány v zemi jeho původu nebo v zemi, ve které si příslušník přeje pokračovat ve studiu.

IV. MECHANISMY REALIZACE

Článek 8

Smluvní státy se zavazují, že budou jednat za úče-

lem uskutečnění cílů stanovených v článku 2 a budou se snažit zajistit co nejlépe provádění závazků, které předpokládají předcházející články 3, 4 a 5 prostřednictvím:

- a) národních orgánů;
- b) regionálního výboru podle článku 10;
- c) bilaterálních nebo subregionálních orgánů.

Článek 9

1. Smluvní státy uznávají, že plnění cílů a závazků definovaných v této Úmluvě vyžaduje v národním měřítku úzkou spolupráci a koordinaci úsilí nejrůznějších národních, vládních a nevládních úřadů, především univerzit, atestačních orgánů a jiných vzdělávacích institucí. Zavazují se proto svěřit studium otázek týkajících se provádění této Úmluvy příslušným národním orgánům, ke kterým budou přidruženy všechny příslušné sektory a které budou moci navrhnout příslušná řešení. Smluvní státy se kromě toho zavazují přijímat veškerá opatření k účinnému urychlení činnosti těchto národních orgánů.

2. Smluvní státy budou spolupracovat s příslušnými úřady druhého smluvního státu především tím, že jim umožní shromáždit všechny informace užitečné pro jejich činnost týkající se studia, vysokoškolských diplomů a hodností.

3. Každý národní orgán bude disponovat potřebnými prostředky, které mu umožní buď shromažďovat, analyzovat a třídít všechny informace užitečné k jeho činnosti týkající se studia a vysokoškolských diplomů, nebo dostat v co nejkratší době od samostatného národního dokumentačního střediska informace, jež bude potřebovat v této oblasti.

Článek 10

1. Ustavuje se regionální výbor složený ze zástupců vlád smluvních států. Jeho sekretariát je svěřen generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu.

2. Smluvní státy oblasti Evropy, které byly vyzvány k účasti na diplomatické konferenci pověřené provádět tuto Úmluvu, se budou moci účastnit schůzí regionálního výboru.

3. Regionální výbor má za úkol sledovat provádění této Úmluvy. Dostává a zkoumá periodické zprávy, které mu předávají státy, týkající se dosaženého pokroku a překážek, se kterými se setkávají při plnění Úmluvy, jakož i studie vypracované sekretariátem o této Úmluvě. Smluvní státy se zavazují předložit výboru zprávu nejméně jednou za dva roky.

4. Regionální výbor zašle v případě potřeby státům, které jsou stranami Úmluvy, doporučení všeobecného nebo individuálního charakteru pro provádění této Úmluvy.

Článek 11

1. Regionální výbor volí pro každou ze svých schůzí svého předsedu a přijímá vnitřní řád. Schází se na řádné zasedání nejméně jednou za dva roky. Výbor se seje poprvé tři měsíce po uložení šesté ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

2. Sekretariát regionálního výboru připravuje jednací řád schůzí výboru v souladu s jeho instrukcemi a podle ustanovení vnitřního řádu. Pomáhá národním organizacím získávat informace, které jsou nezbytné pro jejich činnost.

V. DOKUMENTACE

Článek 12

1. Smluvní státy přikročí mezi sebou k výměně informací a dokumentace o vysokoškolských studiích a diplomech.

2. Budou se snažit podporovat rozvoj metod a mechanismů umožňujících shromažďovat, analyzovat, třídít a šířit užitečné informace týkající se uznávání vysokoškolských studií, diplomů a hodností a informací shromážděných národními, subregionálními, regionálními a mezinárodními orgány, především Organizací spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu.

VI. SPOLUPRÁCE S MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI

Článek 13

Regionální výbor přijímá všechna vhodná opatření, aby připojil ke svému úsilí k zajištění co nejlepšího provádění Úmluvy příslušné mezinárodní vládní i nevládní organizace. To se týká především mezivládních institucí a organizací, které mají odpovědnost při provádění subregionálních úmluv nebo dohod týkajících se uznávání diplomů ve státech patřících do regionu Evropa.

VII. VYSOKOŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ SPADAJÍCÍ DO KOMPETENCE SMLUVNÍHO STÁTU, NACHÁZEJÍCÍ SE VŠAK MIMO JEHO ÚZEMÍ

Článek 14

Ustanovení této Úmluvy se budou vztahovat na studium, diplomy nebo tituly, dosažené na vysoké škole jakéhokoliv směru spadajícím do kompetence smluvního státu, i kdyby se toto zařízení nacházelo mimo jeho území, za předpokladu, že by příslušné úřady smluvního státu, na kterém se nachází toto zařízení, nemělo námitek.

VIII. RATIFIKACE, PŘÍSTUP, VSTUP V PLATNOST

Článek 15

Tato Úmluva je otevřena k podpisu a ratifikaci státům patřícím k regionu Evropa, které byly vyzvány k účasti na diplomatické konferenci pověřené přijmout tuto Úmluvu, jakož i Vatikánu.

Článek 16

1. Jiným státům, členům Organizace spojených národů, jedné z jeho specializovaných institucí nebo Mezinárodní agentury pro atomovou energii nebo účastnickým státům statutu Mezinárodního soudního dvora může být povoleno přistoupit k této Úmluvě.

2. Jakákoliv žádost v tomto smyslu musí být zaslána generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu, která ji předá smluvním státům nejméně tři měsíce před schůzí výboru ad hoc podle odstavce 3 tohoto článku.

3. Smluvní státy se sejdou na schůzi výboru ad hoc, který se skládá z jednoho zástupce každého smluvního státu, který je zvláště k tomuto účelu zmocněn svou vládou, aby se k této žádosti mohl vyjádřit. Rozhodnutí se v podobném případě přijímá dvoutřetinovou většinou smluvních států.

4. Tato procedura se může použít jen jestliže Úmluva bude ratifikována nejméně dvaceti ze států uvedených v článku 15.

Článek 17

Ratifikace této Úmluvy nebo přístup k ní se provádí uložením ratifikační listiny nebo listiny o přístupu u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu.

Článek 18

Tato Úmluva vstoupí v platnost měsíc po uložení páté ratifikační listiny, avšak výlučně ve vztahu ke státům, které uložily své ratifikační listiny. Pro každý

jiný stát vstoupí Úmluva v platnost měsíc po uložení jeho ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

Článek 19

1. Smluvní státy mohou tuto Úmluvu vypovědět.

2. Písemné oznámení výpovědi se uloží u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu.

3. Výpověď nabývá účinnosti dvanáct měsíců po obdržení oznámení o výpovědi. Avšak osoby, které požívaly výhod ustanovení této Úmluvy a které ještě studovaly na území jednoho smluvního státu, který vypoví tuto Úmluvu, budou moci dokončit započatý cyklus studií.

Článek 20

Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu bude informovat smluvní státy a ostatní státy uvedené v článcích 15 a 16, jakož i Organizaci spojených národů, o uložení všech ratifikačních listin nebo listin o přístupu podle článku 17, jakož i o všech výpovědích podle článku 19 této Úmluvy.

Článek 21

Podle článku 102 Charty Organizace spojených národů bude tato Úmluva registrována v sekretariátě Organizace spojených národů na žádost generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu.

Na důkaz čehož podepsaní řádně zmocnění zástupci podepsali tuto Úmluvu.

Dáno v Paříži dne 21. prosince 1979 v jazyce anglickém, španělském, francouzském a ruském, přičemž všechny čtyři texty mají stejnou platnost, v jednom vyhotovení, které bude uloženo v archivu Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu a jehož jedna ověřená kopie bude předána všem státům podle článků 15 a 16, jakož i Organizaci spojených národů